

Att leva på ändå

Ann Hagéus

Att leva på ändå

Ann Hagéus

Den här boken vill jag tillägna Gösta, Julius, Karin och deras pappa. Och förresten alla barn som omkom i tsunamin och deras familjer. Vänta lite, inte bara dem, utan alla barn som omkommer och deras familjer. Ja, denna bok är till alla barn som dör när de inte ska och deras familjer.

Ann Hagéus

Att leva på ändå

SAGA Egmont

Att leva på ändå

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 2009, 2019 Ann Hagéus och SAGA Egmont, an imprint of
Lindhardt og Ringhof A/S Copenhagen

All rights reserved

ISBN: 9788726320435

1. E-boksutgåva, 2019

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom Egmont-
koncernen

*Innan vi lever,
är livet inte något,
men det tillkommer oss att ge det en mening
och värdet är inget annat
än den mening vi väljer.*

Jean-Paul Sartre

Prolog

Det skulle kunna ha varit en alldeles vanlig mamma som sitter på ängen med sina barn lekandes omkring sig den här dagen i början av juni år 2006. Men det är det inte.

Det är jag som sitter här och jag är ingen vanlig mamma, för ett av mina barn har dött. Han försvann i flodvågen, den 26 december 2004.

Gösta är död. Gösta är min son. Han var nio år gammal när han dog. Han har en två år äldre bror som heter Julius. Gösta har också en lillasyster som heter Karin, hon är sex år yngre. Gösta var som ett kitt mellan Julius och Karin, han var syskonet i mitten. Han och Julius hade alltid varandra, de stod varandra väldigt nära. Gösta tyckte också om att leka med Karin. Han lekte så fint, gick ner och mötte henne på hennes nivå. Han kunde låta henne segra när de brottades, hon fick vinna i spelen och styra leken.

Det är sen eftermiddag och luften börjar svalna. Trots att jag sitter på en filt, känner jag en aning fukt från marken och en svag doft av gräs tränger fram. Jag drar till mig benen och lägger dem omlott. Min vänstra fot hamnar på höger knä och jag känner hur det drar utefter rumpan. Jag är långt ifrån så mjuk och vig som jag en gång var. Med ansträngning böjer jag mig fram och betraktar såret vid sidan av höger tå. Trots att det har gått ett och ett halvt år, lyser såret rött och glansigt. Tar jag på det känns det aningen bedövat, ibland kan det sticka. Tiden läker sår, säger man, men hur?

Många barn springer omkring en bit ifrån mig, jag tror att de leker kull. Efter en liten stund urskiljer jag Julius och

Karin, som kommer gående en bit vid sidan av de lekande barnen. De går tillsammans. Man skulle nästan kunna tro att de talar med varandra.

Jag blir så glad och varm när jag ser dem komma gående sida vid sida. Mina barn, mina fantastiska barn. Det är tack vare dem som jag kan leva på. De är min styrka. Jag blir också glad därför att jag vill att de ska se varandra och jag vill se en gemenskap dem emellan. Den ser jag nu. Men samtidigt gör det så fruktansvärt ont att se gemenskapen, ett stort hål gapar mitt i den. De ser så aviga ut, en stor pojke och en liten flicka. Julius är ju nästan dubbelt så lång som Karin och de ser så omaka ut!

Där emellan skulle Gösta vara. Bryggan, länken emellan den långa och den korta. Tripp trapp trull.

Nu är Gösta död. Samtidigt känns det som att jag kan skriva det hur många gånger som helst, jag kommer aldrig att kunna acceptera eller förstå det helt och hållet. Ändå visste jag att Gösta var förlorad bara minuter efter att vågen svepte över oss. Jag hejdade mig mitt i hans namn när jag letade efter honom. Hela kroppen sjönk ihop och jag kände att det var slut, att det inte var någon idé att fortsätta ropa hans namn. Var det då han dog?

Dagens avslutningspicknick för sexåringarna i Karins klass är snart slut, de flesta har gått hem.

Jag sitter kvar på filten och ser hur Karin och Julius har börjat leka med de barn som fortfarande är kvar. Bertil sitter på en filt en bit bort och talar med en annan förälder. Jag blickar bortåt och låter tankarna fortsätta att löpa fritt.

Varför är det ingen skillnad mellan att förlora ett ettårigt, ett nioårigt och ett 20-årigt barn? Varför är det lika hemskt?

Jag tror det har att göra med förväntningarna man får när man väntar ett barn. En längtan efter ett nytt liv börjar växa i takt med magen. Man har nio månader på sig att

bygga upp drömmar och visioner om detta lilla knyte som sakta växer. I fantasin växer barnet från en liten prick till en livsduglig människa, men där finns också ständigt en oro för att något skulle vara fel eller att något kan hända. Barnet känns så nära, man bär ju det inom sig, men ändå är det så långt borta. Ingen har sett det, ingen vet något om det. Det är ett oskrivet blad.

Kanske att oron släpper när väl barnet är fött? Då kan det skyddas bättre, när man kan hålla det i sina armar och kan se hur det mår.

Redan då, när det fortfarande ligger i magen, ser man barnet framför sig, när första tanden kommer, när det tar sitt första steg. Våldigt avlägset, men ändå, vet man vad man har framför sig. Man tar liksom för givet att man har börjat en resa som kommer att sträcka sig genom hela livet. Under denna färd kommer detta lilla barn att börja skolan, sluta skolan, bli kär, tjata till sig saker, frigöra sig, flytta hemifrån, börja arbeta, kanske bilda egen familj och förhoppningsvis kommer man att få barnbarn.

Förberedelsen att finnas för detta barn, att kunna ge trygghet och kärlek. Att göra sitt allra bästa för att se till att barnet blir lyckligt och får njuta av livet, att det blir starkt och kan stå på stabila egna ben.

Det är som en sträcka som man vet att man har framför sig, när barnet ligger i magen. Den är utstakad och bara att börja följa.

Min utstakade sträcka räckte i nio år, tio månader och sex dagar. Sen tog den slut. Jag hade hunnit med att i verkligheten uppleva Göstas första tand, första steg, tiden på dagis, skoldebuten.

Resten finns nu bara i min fantasi och dröm om Gösta. Där i finns Göstas student, hans första flickvän. Där finns oron för när han skulle ge sig av för att resa ut i världen. Där finns Gösta som inte förstår varför världen är orättvis,

men som andra känner sig förväntansfulla inför om vad den har att erbjuda. Där finns hela hans liv. Vissa av dessa upplevelser fick jag vara med om på riktigt, vissa får jag bara uppleva i fantasin.

Egentligen spelar det ingen roll om han var ett, nio eller tjugu år när han dog. Det är lika hemskt i alla fall. Skillnaden är bara vad jag har fått uppleva i verkligheten och vad jag får uppleva i mina drömmar.

Jag minns Gösta som Lucia, han var två år och det var slutet av november. Barnen skulle börja öva inför det årliga luciafirandet. Barnen fick själva bestämma om de skulle vara tärnor, stjärngossar, lucior eller tomtar. Alla barnen bestämde vad de skulle vara utifrån om de var flickor eller pojkar, men inte Gösta. Han skulle vara Lucia och eftersom han hade vidsynta fröknar var det inget ifrågasättande.

Jag minns Gösta så stolt när han kom inseglandes med sitt långa lucialinne och sin luciakrona med fem tända ljus på huvudet.

Under alla år han gick på dagis var han Lucia.

Gösta var fri redan från början.

Gösta är död, men vad betyder det? Jag vet och förstår att det betyder att jag aldrig mer får se honom. Men jag börjar se att han är borta också ur andra vinklar. Jag försöker betrakta det som har skett lite från ovan. Hur ser tomrummet efter Gösta ut? Vad är det som gör ont? Jag måste titta på orden och upprepa dem högt för mig själv för att tvinga mig att förstå det som är omöjligt att förstå, upprepa dem ännu en gång: Gösta är död. Men det känns snarare som ett självplågeri.

Varför tvinga sig till att upprepa dessa grymma ord, samtidigt som jag måste leva på? Det är ju en kontradiktions. Om Gösta är död kan jag ju inte leva på, men vad har jag för val? Hur ska jag kunna förhålla mig till det? Det kanske är just att leva på. Varför måste jag då påminna

mig om att Gösta är död? Är det för att orden ska trubbas ner, så att de så småningom inte betyder något? Nej, det är det inte, det är för att de överhuvudtaget ska gå in.

Tänk om jag var lite mer som djuren, att jag inte brydde mig så mycket om min avkomma. Som lejonmammans jag för länge sedan såg på ett naturprogram på tv, som lämnade efter sig sin unge med en sticka i tassen. En sticka i tassen, det var tillräckligt för att mamman skulle överge sitt barn.

Lejonmammans gick stigen fram över savannen med sina tre ungar bakom sig. En av ungarna hade börjat halta och från att ha hoppat och skuttat alldeles bakom mamman sackade den nu efter mer och mer. Efter en liten stund låg den inte bara sist, utan kom längre och längre bak. Den satte sig ner en stund och började slicka på tassen medan mamman och de andra ungarna inte så mycket som vände sig om för att se vad som hänt. Den lilla ungen reste sig för att springa ikapp, men den hann bara ta några få steg innan stickan tvingade den att stanna.

Ungen hann aldrig ikapp. Istället ökade avståndet mer och mer. Möjligen kastade mamman någon gång en blick bakom sig innan hon försvann bakom krönet med sina två ungar.

Naturen är grym, man måste vara felfri för att klara sig. Var Gösta fel? Nej, det handlar inte om det. Naturen är inte grym, den bara är. Den tycker inte synd om. Den kräver inte att det måste vara rätt eller fel, för den ser inga konsekvenser, den tar inga konsekvenser. Den värderar inte. Den bara gör. Det är bara vår tolkning av naturen som blir grym för att dess konsekvenser blir grymma för oss.

Det är vi, människor, som tycker synd om, värderar, måste ta konsekvenserna. Lejonmammans lämnade inte sin unge för att hon var ond eller för att hon inte brydde sig om sin unge. Hon gjorde det för att hon inte hade något val.

Och jag, jag har inte heller något annat val än att gå, att leva på.

Liksom lejonmamman inte kunde rädda sin unge, kunde jag inte rädda Gösta. Och liksom hon måste jag gå vidare med mina två ungar jag har kvar.

Del 1

2005

FLYGRESAN HEM FRÅN SINGAPORE

Karin halvligger i sätet bredvid mig och sover. Hon har sparkat av sig filten och ligger med munnen halvt öppen. Jag sätter mig upp i stolen och sträcker ut benen under sätet framför, händerna för jag upp mot nacken och masserar den med fingrarna. Nacken är öm efter nio timmars flygresa. Karins lilla hand har fallit ner på mitt knä och jag greppar tag i den. Den är alldeles lealös, liten och mjuk.

Utanför fönstret har det börjat ljusna och när jag lutar mig över Karin för att titta ut ser jag att det är alldeles vitt av snö och is. Enligt skärmen framför mig ska vi vara framme vid Arlanda en halvtimme senare.

Mer splittrade än så här har vi aldrig varit. Karin och jag högt upp i ett flygplan på väg hem till Stockholm, Bertil kvar i Singapore, Julius i Täby och Gösta så långt bort att vi aldrig kommer nå honom.

Efter en stund vaknar Karin, hon sträcker på sig och ser yrvaket på mig. Och så minns hon, hon snor runt och tittar ut.

— Är vi framme snart? Frågar hon ivrigt.

— Ja, svarar jag. Om vi tittar ner kanske vi ser var vi är.

Jag lutar mig åter över Karin och ser ut genom fönstret. I det vita syns nu gröna fläckar, som blir större och större ju längre vi kommer. Plötsligt ser jag Stockholms inlopp.

Grosshandlarvillorna stoltserar utefter strandlinjen, en stor Finlandsbåt skrider sakta fram långt under oss. Så tonar

staden upp nedanför. Jag pekar ut Globen för Karin efter att ha visat båten. När jag ser Slussen, och planet girar upp mot Kungsträdgården via Skeppsbron, hinner jag tänka många tankar. Tiden stannar en stund.

Stockholm är så vackert. Solen har just gått upp bakom oss och kastar sina guldorange strålar över Gamla Stan. Hela staden är täckt av ett skimrande vitt täcke snö. Sjön är frusen, men båtarna har krossat isen så att grå isflak flyter på den svarta fåran som de lämnat efter sig. Kyrktornen och hustaken skapar en skarp kontrast mot den starkt blå himmelen. Om några dagar börjar enligt almanackan den första vårmånaden, mars. Det ser väldigt kallt ut.

Stockholm badar i ljus och starka färger.

Kontrasten mellan det jag ser och det jag bär med mig blir oändlig. Så hänförande att komma tillbaka till Sverige efter vår tid i Singapore och få uppleva just denna vy. Jag kan inte låta bli att imponeras över det vackra Stockholm.

Men varför fick vi inte uppleva denna hemfärd tillsammans hela familjen? Varför kom Thailand och tsunamin emellan och förstörde allt?

Så tydligt kommer jag ihåg när vi satt på flygplanet till Singapore ett och ett halvt år tidigare. Jag tänkte då, att detta är en parentes i vårt liv och jag påminde mig om att inte glömma att njuta och leva i nuet under den tid vi hade framför oss i Singapore. Snart nog skulle det vara över och vi skulle vara tillbaka i den svenska vardagen och allt skulle bli sig likt och som vanligt igen.

Kanske att jag redan då ägnade en tanke åt hur vi skulle sitta tillsammans på planet tillbaka hem. Kanske tänkte jag på hur fort denna tid gått sedan vi flyttat till Singapore. Kanske satt jag och log åt alla minnen.

Istället bär jag med mig hem en tragedi så fasansfull att jag aldrig kunnat föreställa mig dess like.

Att Gösta aldrig skulle komma med tillbaka hem och att ingenting någonsin skulle bli sig likt eller som vanligt igen.

HEMKOMSTEN

Via nätet hade vi köpt ett hus. Redan dagar efter katastrofen hade vi varit fast beslutna att vi skulle lämna Singapore och hitta ett hus i Täby. Snart hittade jag det. Huset behövde en grundlig reovering och de närmaste veckorna efter att vi kommit tillbaka till Sverige hade jag fullt upp med att följa reoveringsarbetet av huset. Under tiden fick vi bo hos Bertils syster Eva som bodde nära huset vi köpt. Dagligen gick jag till vårt hus för att följa arbetet och för att diskutera alla val som skulle göras.

Det viktigaste nu var att inte tänka, att istället bygga upp en grund att stå på. Julius hade just skolats in i femte klass när det var dags för honom att söka till sjätte klass i en ny skola. Karin skulle skolas in på dagis och jag fick rådet att söka jobb för att kunna skrivas in i vid försäkringskassan. Någon sjukskrivning var alltså inte möjlig för mig. Via en vän hade jag fått ett uppdrag inom landstinget. För att kunna få betalt var jag tvungen att registrera en egen firma, vilket jag genast ordnade med. Samtidigt anmälde jag mig till arbetsförmedlingen och gick på deras kurs för arbetslösa.

Nästan dagligen stod jag i kontakt med Bertil som fortfarande var kvar i Singapore för att höra hur fortskridandet av identifieringen av Gösta gick. Efter att han kom hem en månad senare talade vi istället ofta med den svenska polisen i Thailand i sökandet efter Gösta. Vi hade skapat en fin kontakt redan i Thailand med en polisman som hette Jonas.

TÄBY

Torsdagen den 28 april 2005, när jag går igenom den långa korridoren på Huddinge sjukhus, ringer mobilen. Det är Bertil som ringer och meddelar det jag fruktat och väntat på i fyra månader och två dagar. Gösta är återfunnen, död.

Jag lägger på luren och känner den nu bekanta känslan av att svepas in i ett tillstånd av icke-känslor. Hur jag slutar andas och går som i en affär full av dyrbart porslin som, om jag är oförsiktig, kan välta omkull.

När jag kommer fram, hem till Eva som vi fortfarande bor hos, sitter vår polisman Jonas från Thailand, vid köksbordet. Han reser sig upp för att komma fram och omfamna mig. Jag låter mig omfamnas utan ord och går sedan fram till diskbänken och håller upp en kopp te. Att nu möta honom här är som att återse en vän. Men kontrasten mellan att skina upp i ett glatt välkomnade "hej" och veta varför han kommit gör att jag inte kan hälsa honom alls.

— Jag beklagar, säger han stilla.

Jag kan bara skaka på huvudet. Sakta går jag runt bordet och sätter mig. Bertil sitter redan vid köksbordet och spår av tårar syns på hans kinder. Luften är tjock av outtalade ord. Jonas sätter sig på stolen han nyss lämnat och bryter tomrummet med de outtalade orden.

— Vi fick en träff på Gösta tidigt, med hjälp av hans gula speedobyxor, det visade sig att han var den enda som bar sådana badbyxor. Men det var inget vi kunde fastställa hans identitet på. Vi var tvungna att komplettera med fingeravtryck, röntgenbilder och tandstatus. Det var till stor hjälp att ni kunde skicka ner Göstas tandjournal och röntgenbilderna från hans brutna ben. Men framför allt var det till en stor hjälp att ni lyckades få fram fingeravtrycken.

— Ja, det var tack vare att Bertil stannade kvar i Singapore om du fick dem, hör jag min röst säga.

— Ja, det var nog den svåraste tiden i mitt liv, att ensam behöva vara kvar i Singapore efter att ni åkt. Att packa ihop efter vår vistelse där och samtidigt leta efter fingeravtryck av min förmodade döda son på hans leksaker.

Jag kan inte förmå mig att titta på Bertil. Jag visste hur svårt det varit för honom att behöva vara kvar själv efter att vi hade åkt tillbaka till Sverige.

— Du gjorde ett fantastiskt jobb Bertil. Att identifiera en så ung människa är alltid svårt. Hans tandstatus var perfekt. Annars har det varit på alla tandbesök vi har kunnat härleda de omkomna. Men på alla barn ...

— Ja, vi hade en tät kontakt där borta du och jag, Jonas, och mitt i allt har du varit ett starkt stöd. Det var bra att vi fick kontakt med dig när vi kom tillbaka till Khao Lak, Ann och jag, i februari.

— Tänk att han funnits där hela tiden, säger jag mer för mig själv.

Jag kopplar bort Jonas röst, flyttar bort blicken från hans och stirrar in i kylskåpet bakom honom.

För mitt inre ser jag hur Gösta ligger på en bår, som på ett löpande band, med massor av andra kroppar omkring sig. Hur identifieringspersonalen, med handskar och munskydd, gröna skyddsrockar och stövlar, kliniskt undersöker honom. I vilken ställning ligger han? Är det i samma ställning som när han dog? Sitter likstelheten i eller hade värmen gjort att han ligger slapp? Eller är han nu så förruttnad att kroppen knappt håller ihop? Jag kan inte låta bli att plåga mig med dessa frågor.

Gösta, som var så mån om att alltid vara så fin, som alltid såg till att han inte såg pinsam ut. Var han ful nu? Skulle han tycka det var genant att ligga på en bår med uppsvällt ansikte och tungan utanför munnen, alldeles blåsvart. Ögonen, är de slutna eller stirrade de ut i oändligheten?

”Nej, Gösta! Jag ser att du ligger och sover, din hy är ljus och slät och det är endast dina många fräknar som skiftar i färg där de lyser i svagt brunt. Dina ögon är slutna och du drömmer ljuva drömmar. Du är så fin. Gonatt Gösta.”

Två dagar innan, den 26 april, hade jag varit på en minnesstund i Kungsträdgården. Det var en fin vårdag, körsbärsträden stod i full blom och solen sänkte sig sakta över en klarblå himmel. En saxofonist spelade lugn och skön musik och på kanten av fontänen brann 543 ljus, ett för varje svensk medborgares liv som släckts i den stora flodvågen.

Två år tidigare skulle vi byta liv. Från livet på landet med getter och höns i Grillby utanför Enköping skulle vi flytta till storstadspulsen i metropolen Singapore. En förväntansfull tid, fast med mycket nostalgi. Vi hade beslutat att lämna vårt lugna liv på landet och byta ut det mot ett liv i en mångkulturell storstad på andra sidan jordklotet.

Vi hade sålt vårt hus och jag var i färd med att packa ihop och sortera våra saker, samtidigt som jag försöka introducera engelskan för Julius och Gösta. Bertil hade redan rest ner till Singapore. Via mailen höll vi kontakt och titt som tätt mailade han upp förslag på boende. Det var alltid lika spännande när han skickade en bild och beskrivning på en möjlig bostad.

ÄRNA FLYGPLATS

Gösta kommer till Ärna flygflottilj en vecka senare. Den tredje maj, en mulen och grå dag, ska vi ta emot honom i en kista.

Jag kör min Toyota från Stockholm och med mig har jag Julius och Karin.

Denna bil har kommit att betyda så mycket för mig för det slår mig att Gösta suttit i den. Innan vi åkte till Singapore hade jag försökt sälja min Toyota 95:a, samma årgång som Gösta. Men det hade varit svårt att få bilen såld och jag skulle få alldeles för lite betalt för den. Istället behöll jag bilen och fick ställa av den hos goda vänner ute i Grillby.

Jag har inte längre många saker som påminner om Gösta i min vardag. Hans rum finns inte längre, inte heller hans skola eller någonting av hans liv. Allt är borta eller nytt. Men inte min Toyota, den finns kvar och är en av de få saker från tiden med Gösta.

Vi kommer körande längs motorleden mot Uppsala och det känns som vilken dag som helst. Jag kör bilen, som jag brukade göra, med alla mina barn i baksätet och på vänster sida har vi IKEA . Det IKEA som jag och barnen varit i massor av gånger för att köpa alla dessa praktiska ting en trebarnsfamilj kan tänkas behöva. Alla minnen är så bekanta och självklara, inte alls vemodiga eller avlägsna. Och det känns så naturligt att fortsätta motorleden fram genom Uppsala. På håll ser vi domkyrkan i Uppsalas mitt, där Julius, Gösta och senare Karin sprungit omkring och tjatat på glass om somrarna. Är det nu, eller var det då?

Vi färdas vidare mot flottiljen.

Det är när vi svänger av vid skylten som visar Ärna flygflottilj som det drabbar mig som ett slag genom hela kroppen. Först då går det upp för mig vart vi faktiskt är på väg och varför vi är där. Vi ska återförenas med Gösta efter fyra månader och en vecka. Fyra månader och en vecka under vilka vi inte har vetat var han har varit. Nu skulle vi åter komma nära honom och ändå skulle han vara oändligt långt borta. Vi skulle inte få se honom, vi skulle bara få se den kista vari han låg.

Min lilla son Gösta, som legat i min mage, som jag haft vid mitt bröst, som har kallat mig mamma, som jag har sett växa upp från ett litet barn till att bli en pojke. Honom skulle jag nu bara få förstå att han skulle ligga i en kista, död.

Jag visste att kistan skulle vara draperad med svenska flaggan, jag visste hur ceremonin hade gått till i Thailand. Jag visste vad jag hade framför mig.

De sista metrarna fram till parkeringsplatsen har jag svårt att se vägen för alla tårar och i ren förvirring slår jag på vindrutetorkarna. Men jag lyckas ta mig runt de redan parkerade bilarna och slår av motorn. Julius och Karin har redan gått ur bilen när jag rycker upp mig själv tillräckligt för att ta mig ur den.

Små grupper av människor står samlade på parkeringsplatsen, tysta, som om de väntar på något. Jag blickar ut över de olika grupperna och får syn på Julius och Karin som har hittat Bertil och hans familj, som står tillsammans med pappa och My och hennes familj. Utan ord går jag fram till dem och hälsar.

Vi står stilla och tysta en stund vi också, innan de olika grupperna sakta börjar röra sig upp mot den stora byggnaden en bit uppför en svag backe. I sakta mak rör vi oss in i byggnaden.

Där inne, i den stora salen, är det uppdukat med kaffe och kanelbullar. Många grupper av bord står uppställda och på varje bord står en skylt. Folk börjar röra sig inåt, de går runt borden och letar. Den här dagen finns 15 skyltar uppställda. På varje skylt står ett namn. Det skulle lika gärna ha kunnat vara namnet på den som beställt plats och antal kaffe, men så är det inte. Istället går vi runt och letar efter Gösta Schmidt skrivet på en skylt. Denna dag fanns namn på sju barn.

Efter en stund hittar vi skylten med Göstas namn på. Gösta Schmidt. Trots att vi är ett drygt hundratal personer, råder en dov tystnad. Endast skrap av stolar hörs när alla allteftersom hittar namnen på de sina och sätter sig.

Efter en stund börjar garnisonsprästen tala, han hälsar alla välkomna och beklagar orsaken till att vi hade samlats. Han presenterar sig och berättar hur denna stund ska ske och hur det kommer att gå till när vi möter kistorna. Flera poliser ska sedan röra sig runt borden och svara på frågor.

När han avslutat sitt tal återvänder alla till sina kaffekoppar och bullar. Jag fortsätter att titta på honom. Han ser så normal ut, konstigt.

Jag fortsätter med blicken över alla huvuden, böjda över kaffe och bulle. Det ser också så normalt ut. Hur kan det göra det? Kanske har jag fel, detta kanske är normalt och det är jag som har konstiga tankar. Tankar som att allt är surrealistiskt och överkligt. Hur kan vi bete oss så normalt? Vi sitter och dricker kaffe vid samma bord som skylten på våra döda står. Varför jämrar vi oss inte? Varför gråter ingen högt och ljudligt? Varför slåss jag inte och vägrar acceptera? Varför är vi så samlade?

En polis närmar sig vårt bord och jag räcker istället lydigt upp handen för att påkalla hans uppmärksamhet. Jag är tvungen att fråga om någon här i Sverige har tittat på Gösta, om man här har fastställt att det faktiskt är han som ligger i kistan. Polisen som kommer fram till vårt bord försäkrar mig om att så är det, när jag på ett så klart sätt jag förmår ställer mina frågor. En patolog har gjort en kontroll för att vara helt säker på att rätt person ligger i kistan.

Jag ställer ytterligare några frågor, frågor som jag antagligen vet svaret på eller som är irrelevanta. Men jag vill hålla honom kvar. Han är som en svag, men ändå, en länk mellan mig och Gösta, och jag vill inte släppa den.